

[A. C. Mortensen.]

til dem, men saadan er der mange, der mener. Af dem, der gouterer slig Tale, er der i Virkeligheden ikke andre end de L. S.-ificerede Landmænd tilbage, og deres Tal svinder jo heldigvis ind.

Men der er en Ting, Regeringen ikke har været i Stand til: den har ikke været i Stand til at tvinge Udlandet til at betale den Pris paa danske Landbrugsprodukter, som vi syntes var rimelig, og den har ikke været i Stand til at tvinge Udlandet til at aftage alle de Landbrugsprodukter, som det danske Landbrug var i Stand til at producere, men det er jo en Opgave, ingen dansk Regering vilde have magtet, og vi har jo da heldigvis ogsaa Udtalelser, og særlig Udtalelser fra Landbrugets første Mænd, baade inden for Landbo- og Husmandsforeningerne, gaaende ud paa, at der intet er at bebrejde Regeringen med Hensyn til dens Handelspolitik, og saa kan det heller ikke nytte, at man bebrejder den, at Landbruget faar for lidt for sine Varer i Udlandet. Den har gjort, hvad den kunde, for at det fik en rimelig Pris for dem i Indlandet.

Til Trods for alle disse Hjælpeforanstaltninger er der mange Landmænd, som er kommet saaledes tilbage, at Vanskelighederne for dem er store endnu, og mange af dem har det i Virkeligheden i Dag som en Mand, der i lang Tid har været arbejdsløs, har det, straks han kommer i Arbejde. Han er i Arbejdsløshedensperiode kommet bagefter paa mange forskellige Omraader, og den Dag han saa kommer i Arbejde, presser man paa fra alle Sider og mener, at nu kan han betale. Derfor er det ofte vanskeligere for ham umiddelbart efter end i selve Arbejdsløshedensperiode. Der er mange Landmænd, der har det saadan i Dag, navnlig blandt dem, der kom i Gæld i Kriseaarene. Nu, da det lysner lidt, tror Kreditorerne, at nu kan de klare det alt sammen paa een Gang, hvad der naturligvis ikke kan lade sig gøre.

Netop af disse Grunde anbefaler jeg det foreliggende Forslag. Jeg anbefaler det af Retfærdighedshensyn over for de Folk, der har købt deres Landejendomme under Højkonjunkturerne, under ganske andre Forudsætninger end dem, de kom til at virke under, men jeg anbefaler det ogsaa, fordi jeg er fuldstændig klar over, at den Dag Landbrugets Økonomi bliver bedre, vil det have en vis Betydning for Indskrænkningen af Arbejdsløsheden. Landmændene har det nemlig ganske som alle andre Medborgere: de vil gerne bruge mere, blot de har Raad til det. De vil gerne anvende Penge

paa Forbedring af deres Ejendom, paa Udvidelse, Fornyelse og Reparationer af deres Bygninger, deres Maskiner, deres Inventar o. s. v. Det giver alt sammen Omsætning og Arbejde. Derfor ved jeg vel, at hele Samfundet er interesseret i, at Landbrugets Kaar bliver saa gode som muligt, og netop ogsaa derfor mener jeg, det er rimeligt, at vi vedtager dette Forslag om Sænkning af Renten paa forskellige Omraader.

Men jeg maa indrømme, at jeg venter derimod ikke, som det blev nævnt under Finanslovbehandlingen, at Landmændene, selv om deres Kaar bliver bedre, godvilligt vil forhøje Lønnen til deres Arbejdere. Landbrugets Arbejdsgivere har det nemlig paa det Omraade ganske som Arbejdsgiverne inden for alle andre Erhverv: de betaler ikke mere i Løn, end de er tvunget til for at faa den Arbejdskraft, som de nu engang har Brug for. At dette er rigtigt, har vi et godt Bevis paa fra Højkonjunkturerne. Hvis Landbrugerne under Højkonjunkturerne havde betalt deres Arbejdere den Løn, der da var rimelig, havde meget set anderledes ud nu. Saa havde vi ikke faaet de mægtige Prisstigninger paa Landbrugsejendomme, og det vilde jo have været til mægtig Gavn i Fremtiden. Det gjorde de imidlertid ikke, og Landarbejderne havde dengang ikke en Organisation, der magtede at gennemtvinge højere Løn. At andre Erhverv ikke er bedre end Landbruget, har vi et godt Eksempel paa i den usle Sulteløn, som Tusinder og atter Tusinder af Handels- og Kontormedhjælpere maa arbejde for, til Trods for at Indehaverne af Forretningerne ofte har meget store Indtægter. Naar Industriens Arbejdere har en noget mere anstændig Løn, er det ikke, fordi Industriens Arbejdsgivere er bedre end alle andre — Gud bevare, der findes inden for alle Erhverv hæderlige Undtagelser; men som Helhed gælder det, at et Erhverv betaler ikke højere Arbejdsløn, end det tvinges til — naar man, som sagt, inden for Industrien betaler en noget mere anstændig Arbejdsløn, saa er det, fordi Arbejderne gennem deres stærke Organisation har været i Stand til at fremtvinge en højere Løn. Men det er min Opfattelse, at netop i de allersidste Aar har Landarbejdernes Organisation gjort et saa stærkt Fremstød, at den Dag det lysner for Landbruget, vil Landarbejdernes Organisation være stærk nok til at gennemtvinge højere Lønninger. Derfor tror jeg, at alle disse Hjælpeforanstaltninger vil blive til Gavn ogsaa for Landarbejderne. Jeg erkender, at for at de kan blive til Gavn for dem, skal de have en stærk Organisation,